

Zîmbetul manejului

Acorduri sonore de fanfară, sfîșiau liniștea tihnită a orașelor provinciale; silueta binecunoscută a cortului, înălțîndu-și în piețe o efemeră construcție și adăpostînd sub cupolă o existență complexă și fremătătoare ca un diapazon; coloana ruiotelor cu perdeluțe colorate; vagoanele din care răzbăteau ecouri fantastice de junglă; și, apoi afișele multicolore, răspîndind la tot pasul zîmbetele carminate ale clovnilor și vestind victorios: a sosit circul! Maidanul căpăta identitate! Nimeni nu mai lua în seamă brusturii și scaieții crescuți de-a valma; peste puțin, ghirlandele de becuri poli-

crome aveau să caligrafieze cuvîntul „Circ“, vestind că reprezentația începe!...

Această imagine desuet-romanțioasă mai dăinuie încă în bună măsură; s-a imprimat pe retina anonimului spectator de circ și a rămas așa, cu toate că valențele circului modern au suferit o mutație substanțială, remarcabilă. Condiția spectacolului ca și existența artistului în circ s-au schimbat, acest gen de reprezentație, prin excelență populară, se mișcă într-un cadru nou, la nivelul exigențelor spectatorului evoluat. Totuși, fie că trece printr-o perdea de pînză, la intrare, fie că îl întîmpină foaierea pardosită cu marmură al circului bucu-

reștean, spectatorul — indiferent de vîrstă — e încercat de aceeași constantă curiozitate și dă semnele aceluiași interes. Așezat pe scîndurile tari ale gradinelor sau în fotolii confortabile, el așteaptă cu înfiorare semnalul orchestrei, începutul — „parada“ ce inundă manejul cu un curcubeu de costume și paiete.

Conglomerat de genuri și numere, arta și spectacolul de circ atrag prin excentricitate, originalitate, voce bună. Nu-și diferențiază spectatorii. Directă și de o imediată și puternică receptivitate, „scena“ manejului nu cere nimănui majoratul și nici teste speciale privind cunoștințe savante. Se adre-

Circul de ieri...

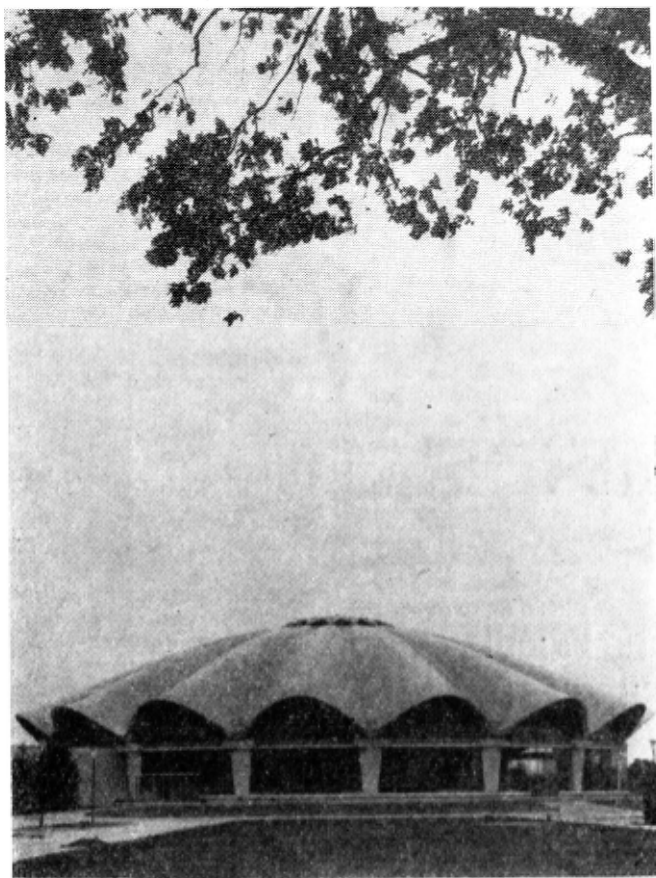

sează tuturor copiilor, de la cinci la șaptezeci de ani, cum spunea cândva bătrînul Ciacanca, și de aceea este bun ca pînea caldă, necesar ca aerul înălțimilor, tonic și universal ca lumina.

Exuberanța micilor spectatori ce umplu pînă la refuz gradenele cercului la spectacolele cu „preț redus“, și aplauzele care însoțesc artiștii în spectacolele de „seară“, mărturisesc nealteratul și unanimul atașament al publicului pentru frumusețea și poezia profund romantică a cercului. În drum spre casă, spectatorul încearcă discret, dar cu tenacitate, să realizeze pentru sine „ceva“ din performanțele artiștilor aplaudați.

De aceea, deși de cele mai multe ori se perindă prin fața ochilor lui numere de multe ori văzute, spectatorul le caută, le apreciază și le aplaudă cu căldură, acceptă zîmbind convenția, cu toate că-și dă seama de trucaje, admite să-i fie escamotată realitatea și se simte frustrat atunci cînd nu realizează acest sentiment. De o totală disponibilitate și gata să aplaude cu sinceritate nerecipientă, publicul de circ nu iartă totuși niciodată improvizatia, lipsa de pregătire, diletantismul. El caută în manej performanța — curajul, îndemînarea, perfecțiunea, dinamicul, umorul, neprevăzutul. Acceptînd ficțiunea, nu acceptă în nici un caz, platitudinea sau îndoielnicul. Cel mai neînsemnat gest de teamă, o ezitare, înaintea execuției „saltului mortal“, se „vede“, iar „temerarul“, „curajosul“, „neînfricatul“ se degradează, devenind om obișnuit; decepționat spectatorul îl repudiază! Indiferent la efort, sfidînd dificultatea, acrobatul trebuie, la sfîrșitul demonstrației, să pară calm, sigur de el, zîmbitor.

Publicul caută la circ amuzament, „deconectare“, reconfort, echilibru nu o pură exhibare a mușchilor, nu dominarea brutală a animalului, nu rutină. Ceea ce-l captează este efortul rațio-

...Cercul de azi

nal, stăpînirea și cunoașterea de sine, cunoașterea și stăpînirea pînă la supunere a legilor fizice.

Puțini cunosc viața aspră a cercului, cu permanenta lui schimbare de „decor“, cu oamenii lui care-și creează în spațiul limitat al unei rulate — pe perioada turneului — o micro-existență, deosebită de a celorlalți semeni, dar și ea bogată în frămîntări, certuri, mici răutăți sau invidii profesionale. Toate acestea se topec înșă de îndată ce vocea gravă a prezentatorului anunță începerea spectacolului. Marele necruțător critic așteaptă. Atent la realizarea demonstrației, artistul de circ vibrează, în plină execuție a actului său, la gîndul aplauzelor. O seară în care publicul a fost cîștigat, „rece“ ia

proportțiile unei tragedii. Întrebările îl chinuie; soluția este unică: „mîine, iarăși repetiții!...“

Fiecare apariție în manej este o „luptă“ de cucerire a publicului, de captare a atenției lui. Aici, niciodată cortina nu cade pentru a da posibilitate acrobatului să „respire“ și spectatorului să reflecteze. Tot timpul, în manej trebuie să se întîmple „ceva“; totul e real, viu, palpabil. Atunci cînd în circ se „moare“, spre deosebire de teatru, se moare cu adevărat!... Ceea ce nu împiedică această bătrînă artă, în continuă tinerete și vigoare să-și aștepte seară de seară, prietenii săi, spectatorii, cu zîmbetul pe buze...